

қолма-қол ақшасыз төлемдер НАРЫҒЫНА ШОЛУ

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

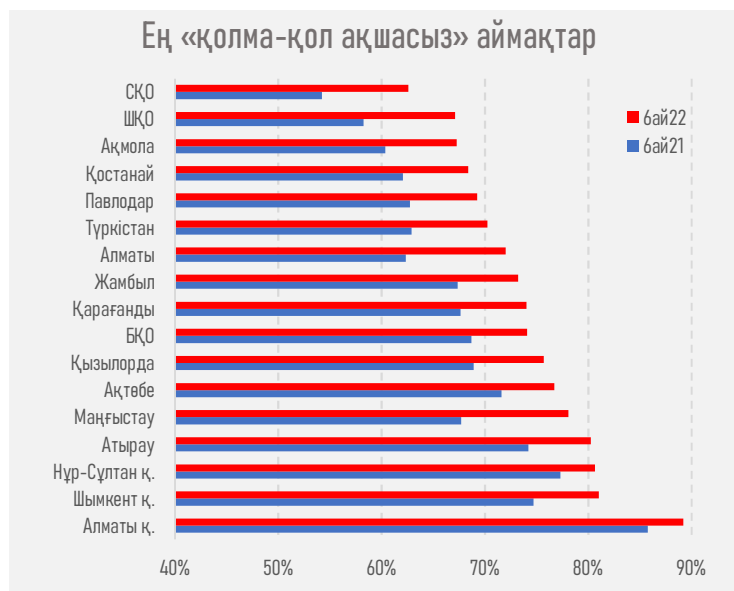
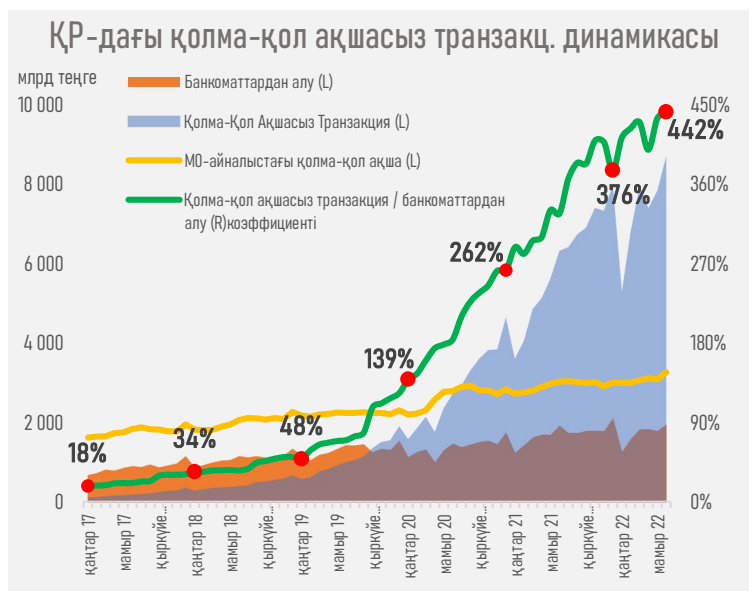
АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2022 жылдың бірінші жартыжылдығының қорытындысы

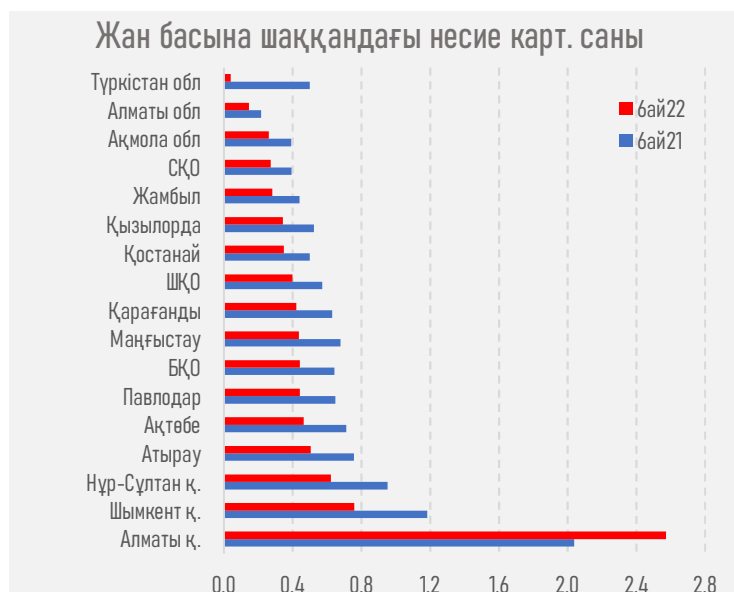
Резюме

- ✓ Өткен жылдың бірінші жартыжылдығындағы үш таңбалы (+148% г/г) көрсеткішпен салыстырғанда елдегі қолма-қол ақшасыз транзакциялардың өсу қарқыны екі мәнді мәндерге (+48% г/г) дейін баяулады.
- ✓ Бұл бірінші жартыжылдықта қолма-қол ақшасыз транзакциялардың көлемі бір жыл бұрын 29,6 трлн теңгеге қарағанда 43,9 трлн теңгеге рекордтық белгіге дейін өсті.
- ✓ Қолма-қол ақшасыз төлемдердің ұлғаюымен бір мезгілде айналыстағы қолма-қол ақша көлемінің шамамен тең мәнді өсуі -МО (+7,4% г/г) және оларды беру жөніндегі операциялар (+6,9% г/г) байқалады.
- ✓ Азаматтардың белгілі бір бөлігі қолма-қол ақшасыз есеп айырысуды жөн көретіні анық, бұл экономиканың салық салдарымен және көлеңкелі секторымен байланысты болуы мүмкін.
- ✓ Алайда, операциялардың жалпы көлемінде қолма-қол ақшасыз есеп айырысулардың неғұрлым жедел енуіне байланысты (нал + безнал) елдегі қолма-қол ақшасыз операциялардың үлесі 75% - дан 81% - ға (г/г) өсті.
- ✓ Бұл ретте елдегі барлық қолма – қол ақшасыз төлемдердің басым үлесі интернет және мобильді банкинг арқылы жасалады-83,2% немесе 36,5 трлн теңге (6м21ж. үшін 82,7% немесе 24,4 трлн теңге).
- ✓ Ел өңірлері безнал бойынша төлемдердің өсу әлеуетін пайдаланады: Алматы қаласы (безналдың үлесі 86%-дан 89% - ға дейін өсті) мен СҚО (54% - дан 63% -ға дейін) арасындағы" цифрлық алшақтық " 5 п.т. қысқарды.
- ✓ Сонымен қатар, елде айналыстағы несие карталары санының күрт төмендеуі жалғасуда. 2021 жылдың бірінші жартыжылдығымен салыстырғанда олардың саны 2,7 млн бірлікке (-19%) – 11,3 миллионға дейін төмендеді. Бұл экожүйелердің белсенді дамуына және ірі ойыншылардың бөліп-бөліп төлеуіне байланысты болуы мүмкін.
- ✓ Айналыстағы дебиттік карталардың саны, керісінше, 8,4 млн бірлікке (+22% г/г) – 47 миллион белгіге дейін өсті. Осылайша, айналыстағы дебиттік карталардың саны елдің 100 тұрғынына шаққанда 204 жыл бұрын 246 – ға дейін өсті, ал несие карталары 59 жыл бұрын 74-ке дейін қысқарды.

ҚР аумағында қолма-қол ақшасыз транзакциялар *

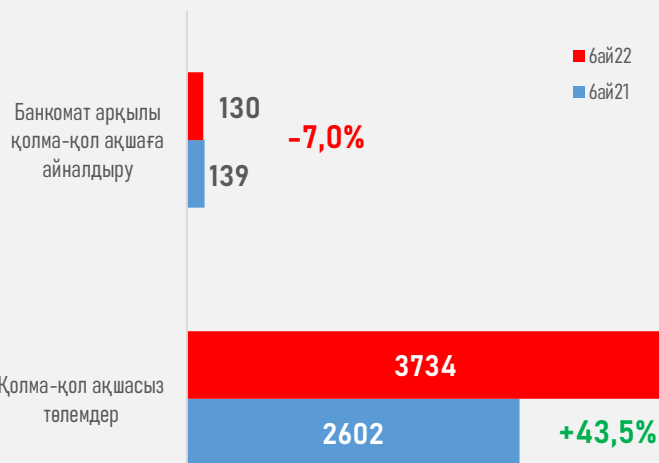
Жан басына шаққандағы айналыстағы төлем карталарының саны *

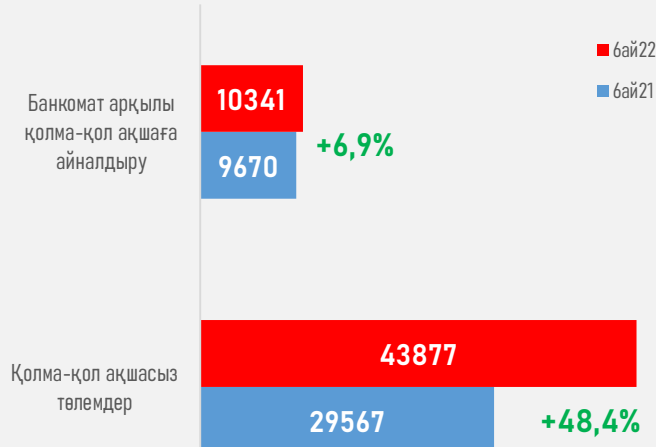
* Деректер көзі: ҚРҰБ, ҚР АӘК БНС

Төлем карталары бойынша транзакциялар*

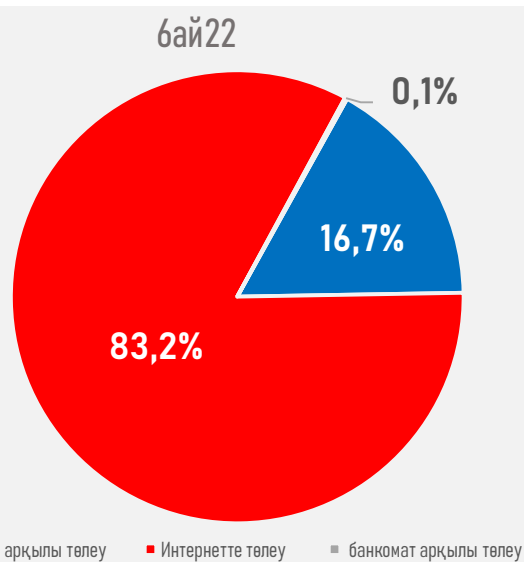
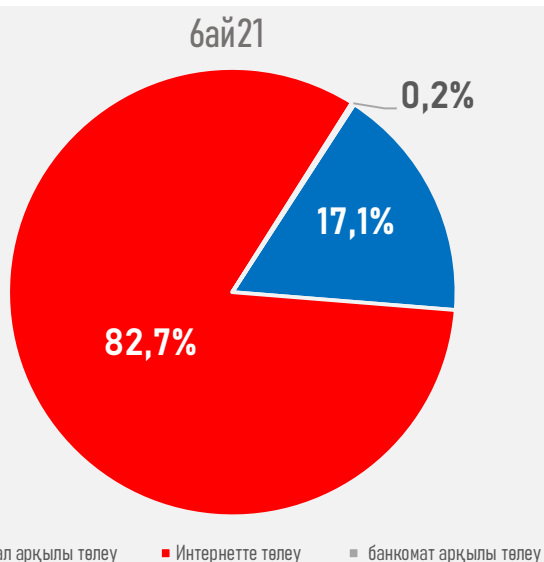
Транзакциялар саны, млн операция

Транзакция көлемі, млрд теңге

Қолма-қол ақшасыз транзакциялардың түрлері бойынша бөлу*

* Деректер көзі: ҚРҰБ, ҚР АӘК БНС

© Қазақстан қаржыгерлер қауымдастығы, 2022

Кезеңнің қысқаша нәтижелері

Бірінші жартыжылдықта қолма-қол ақшасыз есеп айырысулардың енуін жеделдету үрдісі жалғасты, бірақ олардың өсу қарқыны баяулауда.

Дегенмен, карточкалар бойынша қолма-қол ақшасыз транзакциялар көлемі қолма-қол ақша беру жөніндегі операциялардың тиісті көрсеткіштерінен 4,2 есе (10,3 трлн теңгеге қарсы 43,9 трлн) асып түсті. Салыстыру үшін, бір жыл бұрын асып кету үш есе ғана болған (9,7 трлн теңгеге қарағанда 29,6 трлн).

Дебеттік карталардың (+8,4 млн) кредиттік карталардың (-2,7 млн) қысқаруынан неғұрлым жедел өсуіне байланысты айналыстағы карточкалардың жалпы саны рекордтық белгіге 60,2 млн бірлікке дейін өсті. Осылайша, қазіргі уақытта әрбір қазақстандыққа үш карточка тиесілі (ағымдағы жылғы 1 шілдедегі халық саны — 19,2 млн).

Сонымен қатар жергілікті төлем жүйелері карточкаларының үлесі де өсуде (Altyn Card-Халық Банкі, Ситибанк Қазақстан Жергілікті карточкасы және төлем карталары жүйесі Kaspi.kz Мысалы, егер 2021 жылдың бірінші жартыжылдығында ол 32,0% құраса, қазір жергілікті төлем жүйелеріне ҚР-дағы барлық карточкалардың 33,8% тиесілі (қалғандары-халықаралық: VISA, Master Card, UnionPay, American Express).

Қолма-қол ақшасыз нарықтың өсуінің жаңа серпіні 24/7 (ЖМК) режимінде әртүрлі банктердің клиенттері арасында жедел аударымдар мен төлемдер үшін жедел төлемдер жүйесін, төлем карточкаларының банкаралық жүйесін (шоқ) енгізуді, сондай-ақ ақшаның үшінші нысаны —цифрлық теңгені әлеуетті енгізуді қамтамасыз етуге арналған.

ҚҚҚ талдау орталығы валюталық, қор, тауар нарықтарындағы экономикалық жағдайдың әр түрлі кезеңділігіне экономикалық шолуларды, KASE эмитенттерінің, ҚР Ұлттық Банкінің, ҚР Ұлттық экономика министрлігінің, ҚР Қаржы министрлігінің, Мемлекеттік кірістер комитетінің статистикалық деректерін, сондай-ақ елдегі ағымдағы экономикалық жағдайға әсер ететін басқа да оқиғаларды үнемі дайындайды. ҚҚҚ талдау орталығының материалдарымен ҚҚҚ сайтында танысуға болады.